

## ОСОБЕНО МНЕНИЕ

на съдията Стефанка Стоянова по к.д. № 3/99 г.

Подписала съм решението с особено мнение, защото намирам за неоснователно и подлежащо на отхвърляне искането, което съдът уважи, като прие, че е в противоречие с чл.44, ал.2 от Конституцията дейността на ОМО “Илинден – ПИРИН” (Обединена македонска организация “Илинден – Партия за икономическо развитие и интеграция на населението”, гр. Благоевград).

ОМО “Илинден – ПИРИН” е образувана на 28. II. 1998 г., когато от проведеното учредително събрание е приет уставът, съдържащ не само целите на организацията, а и средствата, чието използване ще бъде насочено към постигането на тези цели. Тя е вписана по надлежния ред в съответния регистър и като е спазено изискването на чл.11 от Закона за политическите партии (ЗПП) решението за вписването ѝ в регистъра е обнародвано в “Държавен вестник”, бр.16 от 23. II. 1999 г. Споделям разбирането, че при решаване на спора за нейната конституционност съдът може да проверява съвместимостта с ограниченията по чл.44, ал.2 от Конституцията както на програмните цели и задачи на партията, изброени в устава ѝ, така и на дейността, която фактически е развила и провела. За относима към спора обаче считам единствено онази дейност, която е осъществена след приключване на вписването, или в случая след 23. II. 1999 г., а тя при наличните доказателствени материали не обосновава извод за противоконституционност на ОМО “Илинден – ПИРИН”. Съображенията, с оглед на които поддържам това, са следните:

1. Като прогласява правото на сдружаване за едно от основните права на гражданите и като очертава рамката, в която то може да се упражнява, чл.44 от Конституцията допуска със закон да се определи кои организации подлежат на регистрация.

Политическите партии са от подлежащите на регистрация организации. Регистрацията им е предвидена в закон и за извършването ѝ е необходимо решение на съда, разглеждащ писмената молба на органа на партията, който я представлява (чл.9 ЗПП), вписване на партията в отделния и предназначен за политическите партии регистър в Софийски градски съд (чл.10 ЗПП), обнародване в “Държавен вестник” на решението за вписване (чл.11 ЗПП).

Извършеното при условията на чл.9 - 11 ЗПП вписване несъмнено има оповестително или декларативно действие, защото прави известен на всички факта на регистрацията. Наред с това има и конститутивно действие, тъй като е част от един фактически състав, пораждащ определено право или качество. В потвърждение на този извод следва да се посочи, че едва след окончателното завършване на вписването регистрираната организация придобива съгласно чл.11 ЗПП качеството на юридическо лице; оттогава насетне тя е със статут на политическа партия, за която отпада забраната по чл.13 ЗПП за провеждане на организирана политическа дейност и която има правата по чл.15 и чл.16 ЗПП да участва в политическия живот, като издига кандидати за народни представители, общински съветници, кметове, като организира събрания, митинги, манифестации и др.; оттогава нататък за ръководството и за членовете ѝ възникват от една страна правната възможност да развиват дейност на политическа партия и от друга страна, задължението да обвързват и съобразяват тази си дейност със своя устав и със закона.

Именно поради изложеното за конститутивното действие на вписването приемам, че при спор за конституционността на определена политическа партия може и трябва да се има предвид нейната дейност след възникването ѝ по силата на регистрацията като такава партия. Проявите до регистрацията, извършени от отделни участници в учредителното събрание, все още не са дейност на политическата партия и доколкото ги е имало, тяхното осъществяване е подлежало на прекратяване по реда на чл.13 ЗПП. Затова няма основание от тези прояви да се направи преценка за действителните идейни позиции и намерения на партията и по-конкретно по настоящото дело не би следвало с оглед на прояви, предшестващи регистрацията на ОМО “Илинден – ПИРИН” като политическа партия, да се преценява дали дейността ѝ е насочена срещу териториалната цялост на страната.

2. Според мен съобразяването и обсъждането на прояви, предхождащи регистрацията, не може да се основе на приетата от съда констатация, че политическата партия ОМО “Илинден – ПИРИН” е приемник на сдружението с нестопанска цел ОМО “Илинден”, тъй като тази констатация не се подкрепя от данните по делото.

При учредяването, когато от проведеното учредително събрание е приет уставът ѝ, посочената политическа партия не се е обявила за приемник на идеите и продължител на дейността на сдружението. Междувременно дотогава на сдружението с нестопанска цел ОМО “Илинден” е била отказана регистрацията през 1990 г. и

отказът е бил последван от вземането на решения за основаване на други две сдружения (ОМО “Илинден – Демократично действие” и ОМО “Илинден, Благоевград”), в чиято идейна насоченост съществува различие, и постъпки за регистрацията на които не са правени. След учредяване на политическата партия, без да е съществувало ново решение за основаване на сдружение с нестопанска цел, обединяващо посочените две или създаващо друга организация, повторно през м. март 1998 г. е поискано регистрирането на ОМО “Илинден”. По такъв начин съдебното производство за регистрацията на политическата партия и на сдружението с нестопанска цел е протекло по едно и също време в различни съдилища.

Отчитайки изтъкнатите обстоятелства досежно статута и регистрацията считам, че независимо от сходството в наименованието и в персоналния състав на учредителите, сдружението и политическата партия са две отделни организации с различна насоченост и различни цели. Затова при отсъствието на изрично декларирана приемственост и като намирам да е липсваща и фактически проявена приемственост в задачите и целите на двете организации, приемам, че проявите, които са осъществени от името на сдружението, не характеризират дейността на политическата партия и от тях не може да се съди за това дали отразеното в устава ѝ прикрива други цели и намерения.

3. Осъществената дейност, относима по мое мнение към спора за конституционност, не разкрива насоченост срещу териториалната цялост на страната. Такъв извод правя, като съобразявам цялостното участие на партията в политическия живот и като държа сметка за конституционната закрила (чл.39), под която се намира свободното изразяване на мнения.

Според наличните доказателствени материали през непродължителния период след регистрацията от ОМО “Илинден – ПИРИН” е извършена дейност, която не се изчерпва с посочените в решението изявления на лица от състава на ръководния ѝ орган. Значимото и същественото, даващо пълен и точен облик на дейността ѝ, е участието на партията в изборите за органи на местно самоуправление, в които тя е имала свои кандидати за кметове и за общински съветници. Това участие е било съпроводено с провеждане на предизборна кампания и е приключило с избора на част от кандидатите. По делото няма данни в хода на предизборната кампания и по-късно от избраните за общински съветници и кметове, издигнати за кандидати от ОМО “Илинден – ПИРИН”, да са били осъществени прояви, определящи дейността на

партията като насочена срещу териториалната цялост на страната. Всъщност участието на партията в тези избори потвърждава зачитането от нея на конституционно установения ред и спазването на оповестеното в устава ѝ намерение да работи за целите и задачите, които се съдържат в него, като за постигането им използва демократични средства.

Не обосновават насоченост срещу териториалната цялост на страната и отбелязаните в решението изявления, направени от членове на Националния изпълнителен съвет на партията. Тези изявления, представляващи фактически останалата част от дейността ѝ, могат и трябва да бъдат обсъдени във връзка с пълния им текст. По-точно необходимо е те да бъдат преценени във връзка с пълния текст на заявеното от интервюирания Ив. Сингартийски в интервюто за вестник “Нова Македония” от 20. X. 1999 г. и на отразеното в посланието, което е изготвено от К. Иванов през м. юли 1999 г. и е адресирано до “Отворено общество”, Будапеща. В пълния текст на двете изявления ясно се отрича сепаратизма, проектира се коалиционно партньорство с други политически партии с оглед на предстоящо участие в политическия живот, изразява се намерение за проявяване на активност от страна на избраните в състава на органите за местно самоуправление, за да се постигне подобряване на жизненото равнище на населението, и доколкото се засяга идеята за автономия на региона, това не е свързано с нарушаване на съществуващите граници на държавата.

Обсъдени по такъв начин и свързани с пълния им текст, изявленията нямат съдържание на оспорващи българската идентичност на определен регион и на призоваващи към отделянето на определена територия от страната. Поради това наличието им, като изразява мнение по дадени въпроси и същевременно настоява за разискване по тях, не указва на дейност, която противоречи на забраната по чл.44, ал.2 от Конституцията. Ето защо считам, че от досегашната дейност на ОМО “Илинден – ПИРИН” не се установява противоконституционност на тази политическа партия.

Стефанка Стоянова